

49

DEKRET POLSKIEGO KOMITETU WYZWOLENIA NARODOWEGO

z dnia 25 października 1944 r.

o zwalczaniu spekulacji wojennej.

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15 sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 3) — Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Państwo zwalcza spekulację i lichwę wojenną przedmiotami powszedniego użytku — poza rozwijaniem produkcji rolnej i przemysłowej — przez:

- a) regulowanie życia gospodarczego,
- b) zapobieganie przejawom spekulacji i lichwy wojennej,
- c) stosowanie represji karnej.

Art. 2. (1) Za przedmioty powszedniego użytku uważa się rzeczy ruchome, które służą bezpośrednio lub pośrednio do zaspakajania powszednich potrzeb ludności i zwierząt gospodarskich.

(2) Przepisy niniejszego dekretu rozciągają się także na usługi, o ile one służą potrzebom w ust. 1 oznaczonym.

I. Regulowanie życia gospodarczego.

Art. 3. Przewodniczący Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego może w celu zabezpieczenia podaży przedmiotów powszedniego użytku lub przeciwdziałania zwyczajnie ich cen wydawać rozporządzenia o:

- a) wytwarzaniu, przechowywaniu, ujawnianiu, obrocie i spożywaniu przedmiotów powszedniego użytku,
- b) ustalaniu i ujawnianiu ich cen.

Art. 4. Przewodniczący Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego wykonywa swoje uprawnienia wymienione w art. 3 w porozumieniu z Kierownikami właściwych Resortów.

Art. 5. (1) Prawo regulowania cen przedmiotów powszedniego użytku bądź przez ich wznaczenie bądź przez ustalenie zasad kalkulacji kosztów produkcji i wymiany oraz godziwego zysku (zarobku) może być przekaza-

ne w drodze rozporządzenia wojewodom, którzy mogą te uprawnienia dalej przekazać, w całości lub części, powiatowym władzom administracji ogólnej.

(2) Władza, przekazująca swe uprawnienia, ma prawo uchylić decyzję władzy uprawnionej i sama wyznaczyć cenę względnie ustalić zasady kalkulacji.

II. Zapobieganie spekulacji i lichwie.

Art. 6. Posiadacze przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych i rzemieślniczych winni w lokalu przedsiębiorstwa zawiesić na widocznym miejscu cennik, wyszczególniający ofiarowywane przez nich przedmioty lub usługi oraz ceny za nie żądane, a nadto ujawniać ceny bezpośrednio na przedmiotach powszedniego użytku.

Art. 7. Przedsiębiorstwa, zajmujące się hurtową lub półhurtową sprzedażą przedmiotów powszedniego użytku obowiązane są wydawać faktury (rachunki) na wszelkie sprzedawane przedmioty powszedniego użytku.

Inne przedsiębiorstwa sprzedający takich przedmiotów obowiązane są wydawać rachunki na żądanie kupującego.

Art. 8. Przedsiębiorstwa handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze obowiązane są posiadać faktury (rachunki) na wszelkie nabywane przez siebie przedmioty powszedniego użytku.

Art. 9. Handel poza miejscami wyznaczonymi do tego przez właściwe władze, jest zakazany.

Art. 10. Władzom administracji ogólnej służy prawo wstępu do pomieszczeń przedsiębiorstw sprzedaży i zarobkowania, dalej prawo przeglądania ksiąg, zapisków i dokumentów tudzież prawo kontrolowania zapasów towarowych. Nadto osoby, trudniące się handlem, choćby przygodnie, obowiązane są na żądanie tych władz udzielać wszelkich wyjaśnień, dotyczących dokonywanych przez siebie transakcji.

Art. 11. Kto:

- a) wykracza przeciwko przepisom niniejszego dekretu lub rozporządzeń i zarządzeń wydanych na podstawie art. 3 niniejszego dekretu,
- b) żąda lub pobiera ceny wyższe od wyznaczonych w trybie, przewidzianym w art. 3,
- c) świadczy zamieszcza nieprawdziwe lub niepełne dane w dokumentach obrotu handlowego (rachunkach, fakturach) lub w swoich wyjaśnieniach (art. 10), podlega, o ile czyn nie jest zagrożony surowszą karą, karze aresztu do 6-ciu miesięcy i grzywnie do 100.000.— zł lub jednej z tych kar.

Ponadto orzec można przepadek przedmiotów lub narzędzi, których przestępstwo dotyczy.

Do orzekania powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

III. Represja karno-sądowa.

Art. 12. Kto świadomie żąda cen lub świadczeń wzajemnych oczywiście nadmiernych, albo świadomie przyjmuje oczywiście nadmierne ceny, świadczenia lub ich obietnice za przedmioty powszedniego użytku lub usługi, albo za pośredniczenie w obrocie nimi — podlega karze więzienia do lat 5-ciu i grzywnie do 1.000.000.— zł (milion złotych).

Art. 13. (1) Ceny albo świadczenia są oczywiście nadmierne, jeżeli przekraczają koszty produkcji lub nabycia z doliczeniem godziwego zysku, przyjętego w takim handlu według zasad uczciwego obrotu.

(2) Przy usługach jest miarodajna wysokość podziwego zarobku przyjętego za takie usługi według zasad uczciwego obrotu.

Art. 14. (1) Kto świadomie dopuszcza się nieuczciwych machinacji, mogących wywołać lub utrzymać zwyżkę cen przedmiotów powszedniego użytku, w szczególności kto świadomie dla osiągnięcia zysku oczywiście nadmiernego:

- a) bierze udział w handlu łańcuszkowym (paskowym) takimi przedmiotami,
- b) skupuje, gromadzi lub ukrywa takie przedmioty,
- c) ogranicza ich wyrób lub handel nimi,
- d) pozbywa lub dostarcza je za granicę bez zezwolenia właściwej władzy,

podlega karze więzienia do 10 lat i grzywnie do pięciu milionów złotych.

(2) Jeżeli sprawca wyrządził szczególnie ciężką szkodę interesom publicznym w czasie

wojny lub wyjątkowych okolicznościach wojną wywołanych, albo spowodował zaburzenie spokoju publicznego — podlega karze więzienia dożywotnio lub karze śmierci.

Art. 15. W wypadkach mniejszej wagi sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary za przestępstwo przewidziane w art. 12 i 14 ust. 1.

Art. 16. (1) W razie skazania za przestępstwo przewidziane w art. 12 lub 14 ustęp 1, sąd może ponadto orzec:

- a) przepadek przedmiotów lub narzędzi, których przestępstwo dotyczy,
- b) przepadek majątku skazanego,
- c) ogłoszenie wyroku w pismach.

(2) W razie skazania za przestępstwo przewidziane w art. 14 ust. 2 sąd orzeka kary dodatkowe w ust. 1 przewidziane.

Art. 17. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu tracą moc obowiązującą wszystkie przepisy sprzeczne z przepisami niniejszego dekretu, w szczególności ustawa z dnia 5 sierpnia 1938 r. o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 462) oraz rozporządzenie wydane na podstawie tej ustawy.

Art. 18. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Przewodniczącemu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, Kierownikom Resortów: Sprawiedliwości, Administracji Publicznej, Rolnictwa i Reform Rolnych, Gospodarki Narodowej i Finansów oraz Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia — każdemu w jego zakresie działania.

Art. 19. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Krajowej
Rady Narodowej:

Bolesław Bierut

Przewodniczący Polskiego Komitetu
Wyzwolenia Narodowego i Kierownik
Resortu Rolnictwa i Reform Rolnych:

Edward Bolesław Osóbka-Morawski

Kierownik Resortu Sprawiedliwości:

Jan Czechowski

Kierownik Resortu Administracji Publicznej:

Stanisław Kotek-Agroszewski

Kierownik Resortu Gospodarki
Narodowej i Finansów:

Jan Stefan Haneman

Kierownik Resortu Pracy,
Opieki Społecznej i Zdrowia:

dr Bolesław Drobner